

UIT D' OUDE DOOS

PIJPROOKWEDSTRIJD

In de grote zaal van hotel "Welgelegen", nabij het station in Ede werd maandagavond 9 december 1957 een wedstrijd in pijproken gehouden, georganiseerd door de Niemeijers Tabaksfabrieken. Een vertegenwoordiger van deze firma hield een uitvoerige inleiding:

De tabaksplant is afkomstig uit Amerika, waar waarschijnlijk de Indianen met hun bekende vredespijp de eerste verslaafden aan de nicotine zijn geweest. Al in de zestiende eeuw werd tabak in Europa bekend, zij het aanvankelijk als medicijn voor diverse kwalen. Vandaar de oudhollandse spreuk "Toeback, dat edel kruid treckt de vuyle dampen uyt". Maar al spoedig kwam het roken en pruimen van dit product in zwang. Omstreeks 1580 werden al stenen pijpen vervaardigd, die spoedig via zeelieden en handelaren hun weg naar Europa's vasteland vonden.

PIJPENSTAD

Ook ons land maakte kennis met dit nieuwe genotmiddel: het pijproken, of zoals men destijds noemde "toeback suygen", werd ook bij ons al gauw populair en de vraag naar pijpen steeg enorm. Dat bracht de Engelsman W.Baerneits in 1617 op het idee om in Gouda een pijpenfabriek te beginnen, waarbij hij onmogelijk kon beseffen welke vlucht deze industrie zou nemen, waardoor Gouda als de "pijpenstad" bekend werd. In 1656 werd het pijpenmakersgilde opgericht, dat zo stimulerend werkte dat een halve eeuw later de helft van de toenmalige bevolking van Gouda in deze bedrijfstak haar bestaan vond. De klei, waaruit de pijpen vervaardigd werden, kwam oorspronkelijk uit Engeland, maar werd later vanwege de goedkopere transportkosten uit Duitsland aangevoerd.

Wat later deed ook de houten pijp haar intrede en kon de roker uit een groot assortiment zijn keus bepalen. Voeg daarbij de nevenartikelen, tabakspotten en dozen, veelal in fraaie uitvoeringen en men kan begrijpen dat deze industrie vooral in vroeger jaren, voor velen een bron van inkomsten betekende.

Pijpenverzamelaar (mogelijk Manus van de Burg uit de Grotestraat)
Foto: G.J. Gerritsen 1971

JONGE WINNAAR

Na deze uiteenzetting gaf de wedstrijdleider, de heer De Vries uit Maurik, om precies acht uur het startsein. Er hadden zich acht en twintig gegadigden gemeld, met als nestor de drie en tachtigjarige heer Schuyer uit Wageningen. Elke deelnemer ontving een zelfde lange stenen Goudse pijp, drie gram tabak en een doosje met twee lucifers. Buiten de wedstrijdpersonen waren nog heel wat belangstellenden komen opdagen, die gezamenlijk de zaal in een rokerige ruimte veranderden.

Een jury van vier man controleerde elke deelnemer regelmatig of het vuur van zijn pijp nog brandde. Na een kwartier kwam de eerste uitvaller, waarop geleidelijk meerdere volgden. Tegen negen uur waren nog twee pijprokers in de strijd, op wie zich alle belangstelling concentreerde. Geheel tegen de verwachting in werd de jongste deelnemer, de negentienjarige G. Geerestein, winnaar. Hem had men zoveel routine niet toegeschreven: niet minder dan twee en zeventig minuten constant dezelfde pijp roken. De heren Van de Top en Bragonje werden twee en drie met respectievelijk drie en zestig en zes en vijftig minuten. De winnaars ontvingen een fraaie pijp, terwijl alle deelnemers met een voorraad tabak naar huis gingen. In zijn slotwoord sprak de heer de Vries over een geslaagde avond, die zeker voor herhaling vatbaar zou zijn.